

Tento leták je spolufinancován z prostředků Evropské unie.

Historická železniční stanice úzkorozchodné tratě ve městě Rudy

Výstavba úzkorozchodné tratě, spojující města Gliwice a Racibórz, byla zahájena v roce 1897. Byla to doba dynamického rozvoje železnice v celém tehdejším Prusku. Do města Rudy dojel poprvé vlak po úzkokolejně trati dne 25. března 1899. Trať začínala v Trynk - příměstské části města Gliwice. Cestou do města Rudy vlak projížděl obcemi Bojków, Nieborowice, Pilchowice i Stanica. Po nějaké době byla trať prodloužena. V roce 1901 vedla trať až do obce Paproć, a o rok později bylo možné dojet po úzkokolejně trati do obce Markowice pod Raciborzem. Trať byla delší než 50km a šířka tratě byla - 785 mm.

Železniční stanice ve městě Rudy byla největší ze všech stanic nacházejících se na trase. Zde právě bylo postaveno

tří-kolejové lokomotivní depo, k němuž byla zanezdouho připojena budova vozového depa, mnoho železničních vleček, velké nádraží a několik objektů majících hospodářský a administrativní charakter. Těmito vlaky jezdili nejen bohatí měšťané a lidé ze středních vrstev, ale byly využívány odkrývkovými doly, pilami a cihelnami. Nákladními vagóny bylo možné převážet také zemědělskou úrodu na tržnice nacházející se ve městě Racibórz nebo Gliwice.

Po I. světové válce se tato úzkorozchodná trať krátce ocitla na hranicích polského státu. Tato situace se ale změnila hned v roce 1922, kdy v důsledku prohraného Slezského povstání v letech 1919-1920-1921, se vrátila pod německou správu.

V lednu roku 1945, v důsledku ofenzivy sovětské armády, díky níž došlo skoro k úplné devastaci úzkorozchodné dráhy, byl zaveden systém oběhu vlaků. Běžný provoz na trati byl obnoven v roce 1946, kdy se vlastníkem této výše než padesátikilometrové tratě stala instituce Polskie Koleje Państwowe (Polské státní dráhy). S velkým úsilím se povedlo zrekonstruovat nádražní objekty (bohužel ne všechny), obnovit železniční trať a zprovoznit vlaky. Po této trati jezdilo již mnohem více lidí – počínaje studenty cestujícími do škol až po zaměstnance nedalekých továren.

Nepříznivá doba pro úzkorozchodnou trať začala v 60. letech XX. století. Z důvodu poklesu počtu cestujících bylo dne 1. července 1966 rozhodnuto o uzavření osobní přepravy na úseku Rudy-Markowice Wąskotorowe. Provoz na tomto úseku již nebyl nikdy obnoven. K dalšímu poklesu cestujících došlo na přelomu 80. a 90. let XX. století. Z tohoto důvodu byla v listopadu roku 1991 úplně uzavřena osobní přeprava po úzkorozchodné trati.

V roce 1994, na žádost samosprávy města Kuźnia Raciborska, byl celý úsek

od města Gliwice až do města Racibórz zapsán prostřednictvím Krajského památkového ústavu ve městě Katowice do Krajského registru památek, čímž vznikl Skansen Zabytkowej Stacji Kolei Wąskotorowej (Skanzen historické železniční stanice úzkorozchodné tratě). V této době vedení města odkoupilo od PKP (Polských státních drah) železniční stanici ve městě Rudy. Od této chvíle byla správci objektu různá sdružení, jejichž úkolem bylo starat se o úzkokolejnou trať.

Vzhledem k mnoha problémům spojeným s pronajímateli železniční stanice, rozhodlo vedení města Kuźnia Raciborska v roce 2008 o zpětvzetí oprávnění k provozování objektu uděleného Towarzystwu Miłośników Górnou Śląskiej Kolei Wąskotorowej (Spolku milovníků Hornoslezské úzkorozchodné tratě) a připojení subjektu v lednu 2009 pod správu Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji (Městského centra kultury, sportu a rekreace). Správa železniční stanice byla svěřena p. Jarosławovi Łuszczowi, který od začátku působení ve funkci usiluje o reaktivaci železniční tratě v úseku od města Gliwice do města Rudy včetně úseku do města Rybník. Neustále rozšiřuje zdejší historický vozový a lokomotivní park. V současné době je turistům k dispozici šest osobních vagónů a stejný počet lokomotiv (z toho je pět se spalovacím motorem a jedna parní). Je to 57letá parní lokomotiva „Las 49“. V sezóně se mohou zájemci nejen projet historickým vlakem. K dispozici je průvodce, který provází turisty po lokomotivním depu a také ruční drezina, která – hlavně u nejmladších návštěvníků – je velmi populární.